

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.I.30.010/2011/3.szám

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Szegedi Ítéltábla a Dr. Buzinkay Zoltánné ügyvéd által képviselt **(felperes neve, címe)** alatti székhelyű felperesnek - a Dr. Molnár István ügyvéd által képviselt **(alperes neve, címe)** alatti lakos alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 2010. november 10. napján kelt 10.G.40.181/2007/130-I. számú ítéletével szemben a felperes 132. és az alperes 131. sorszámú fellebbezése folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **részben megváltoztatja**, a kereset és a viszontkeresetet teljes egészében elutasítja.

Az alperest elsőfokú eljárási költség viselésére kötelező rendelkezést mellőzi és kötelezi a felperest, 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 400.000,- (Négyszázezer) Ft elsőfokú eljárási költséget.

A felperest le nem rótt elsőfokú eljárási illeték viselésére kötelező rendelkezést mellőzi és megállapítja, hogy a 66.570,- (Hatvanhatezer-ötszázhetven) Ft elsőfokú viszontkereseti eljárási illeték az állam terhén marad.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 200.000,- (Kettőszázezer) Ft másodfokú eljárási költséget, valamint az államnak - külön felhívásra - 112.730,- (Egyszáztizenkettőezer-hétszázharminc) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

INDOKOLÁS:

A peres felek közötti szóbeli megállapodás alapján a felperes 2004. június 18-án LS 4600 falkaszámú, összesen 4577 db 9 hetes és két napos korú - korábban **(személy 5.neve)** gazdálkodónál előnevelt - tömő alapanyagú libát helyezett ki tépés céljára az alpereshez. A kihelyezést követően 2004. június 20-án sor is került az állatok első tépésére. Az ekkor elhullott 5 liba kórbonctani eredménye szerint legyengült, lesoványodott egyedek voltak, valamint enyhe hashártyagyulladás is megállapítható volt. Az állatállomány elhullása az első tépést követően folyamatosan emelkedett. A libák kolera elleni vakcinázását a legyengült állományra és a folyamatos elhullásra figyelemmel az alperes nem vállalta. A felperes képviselője, illetőleg állatorvosa rendszeres ellenőrzést tartott az alperesi telephelyen, ennek során a felvett jegyzőkönyvekben az alperes jelezte, hogy az állatok takarmányozását, gyógyszerelését nem vállalja, ehhez megfelelő anyagi fedezettel nem rendelkezik. A további kórbonctani vizsgálatok ún. Riemerella (Pasteurella) anatiszter fertőzést, valamint sertésorbánc okozta fertőzést, illetve heveny bélgyulladást állapítottak meg. Az állatállomány második tépésére 2004. augusztus 1-jén került sor. Az alperes kérésére az állatállományt 2004. augusztus 19. napján **(személy 1. neve)** megvizsgálta és a boncolt állatokból megállapította, hogy a libák idült mell- és hashártyagyulladásban szenvednek. Az általa javasolt gyógyszerelés ellenére 2004. augusztus 24. napján az összes elhullás már 567 db volt. Az Országos Állategészségügyi Intézet által 2004. szeptember 2-án készített szakvélemény heveny baromfikolera-fertőzést diagnosztizált. A felperes az állatokat az alperestől elszállította, azok kényszervágására 2008. szeptember 3-án került sor.

A felperes az állatok neveléséhez 19.640 kg zabos lúd befecsköző tápot biztosított, valamint a korábbi előnevelő 3.160 kg zabos befecsköző tápot adott át az alperes részére. Az előbbieken túl az alperes az állattartó telep melletti 5 hektáros területen kukoricavetést legeltetett az állatokkal, továbbá takarmányt vásárolt a saját költségén, illetőleg bérelt földterületeken is takarmányt termelt az állatok számára.

Az állatokról lefosztott tollat az alperes értékesítette, ebből mintegy 2.000.000,- Ft árbevétele származott.

A felperes keresetében kérte, kötelezze a bíróság az alperest 7.515.670,- Ft kártérítés és ezen összeg 2004. október 4. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére. Álláspontja szerint a felek között szóban létrejött mezőgazdasági termékértékesítési szerződés értelmében 9 hetes korban, háromszori tépésre helyezte ki a libákat az alpereshez, az állatokat a termelőnek 24 hetes korban kellett volna leadnia. Az alperes saját költségén volt köteles gondoskodni az állatok tartásáról és ellátásáról, a termelő azonban nem a jó gazda gondosságával járt el, nem megfelelően tartotta az állatokat, emiatt azok megbetegedtek és idő előtti kényszervágásukra került sor.

Az alperes kérte a kereset elutasítását. Állítása szerint 10 hetes korban került kihelyezésre hozzá az állatállomány, amelynek egyszeri tépését vállalta azzal, hogy

a szükséges takarmányt illetően az állatok vakcinázását a felperesnek kellett biztosítania. A felperes valójában kényszerhelyzetben volt, amikor a meleg időjárás miatt nem talált vállalkozót az állatok tömésére, ugyanakkor az állatok tépésére az előnevelőnél a telephely szűkösége miatt már nem volt lehetőség. Előadta, hogy a megállapodás értelmében az állatállományt az első tépést követő 4-5. hétig kellett nevelnie, majd ezt követően azok tömésre lettek volna kihelyezve.

Viszontkeresetében kérte, kötelezze a bíróság a felperest 1.109.606,- Ft és ezen összeg 2004. november 6. napjától járó kamatai megfizetésére. Arra hivatkozott, hogy a perben kirendelt **(személy 2.neve)** igazságügyi szakértő szakvéleménye alapján a nevelés mellett az elérhető jövedelme 0,7 kg/lúd súlynövekedés mellett ekkora összeg lett volna.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, fizessen meg a felperesnek 1.878.917,- Ft-ot és ezen összegnek 2004. november 6. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes kamatát. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, fizessen meg az alperesnek 1.109.606,- Ft-ot és ezen összeg után 2004. november 6. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes kamatát. Indokolásában megállapította, hogy a peres felek állatnevelés céljából szóban mezőgazdasági termékértékesítési szerződést kötöttek. Közöttük nem volt vitatott, hogy a felperes tulajdonában levő állatokat volt köteles az alperes nevelni. Ugyanakkor a felek között a szerződés tartalma tekintetében vita volt. A becsatolt iratok és a perben beszerzett igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján megállapította, hogy 9 hetes és 2 napos korban került az állatállomány a korábbi előnevelőtől az alpereshez áthelyezésre, aki az állatokat kétszer tépte meg. Az állatállomány neveléséhez szükséges ún. befejező tápot 19.640 kg mennyiségben a felperes biztosította, illetően a korábbi előnevelőtől zabos befejező táp került átadásra 3.160 kg mennyiségben. Ezen túlmenően az állatállományt az alperes takarmányozta. Az alperesnek kellett igazolnia, hogy a nevelés és a tartás során a jó gazda gondosságával járt el, a kialakult betegségek neki fel nem róható okból keletkeztek. Annyiban mentesült a felelősség alól, amennyiben bizonyította, hogy az elhullás, a keletkezett kár neki fel nem róható okból alakult ki. Az elsőfokú bíróság az előbbieket megállapítása érdekében széleskörű tanúbizonyítási eljárást folytatott le, és igazságügyi szakértői véleményeket szerzett be. A bizonyítékokat a következőképpen értékelte.

(személy 3.neve) felperesi állatorvos előadta, hogy a telepen gyakran tartott látogatást, ilyenkor üres etetőket látott, féregfertőzést tapasztalt, mellyel összefüggésben gyógyszeres kezelést javasolt az alperesnek. Mivel a gyógyszeres kezeléstől az alperes elzárkózott, ezért azt a felperes finanszírozta. A látogatása során azt is tapasztalta, hogy kevés mennyiségű szemes takarmányt kapnak az állatok és csak szakaszos etetés valósult meg.

(személy 4.neve), a felperes integrátora vallomása szerint a szóbeli megállapodást ő tárgyalta meg az alperessel, akinek az volt a kérése, hogy az induláshoz szükséges tápot a felperes biztosítsa a részére. A tanú előadta, hogy a korábbi nevelőnél magas, az átlagot meghaladó mértékű volt a napos libák elhullása, és a kelésgyengeségen túl ún. coli fertőzés lépett fel. Az állatok kihelyezésére háromszori

tépés érdekében került sor azzal, hogy a harmadik tépést követő 4-6. hét után kellett az állatállományt az alperesnek leadnia.

Az alperes házastársa tanúvallomásában előadta, hogy tudomása szerint egyszeri tépésre került áthelyezésre az állatállomány. Ezt követően az alperes kérte az állatok elszállítását, ennek hiányában került sor a második tépésre.

(személy 1. neve) ismertette, hogy az alperes megkeresésére vizsgálta az állatállományt, amelynek során jegyzőkönyvet készített. A folyamatos elhullás mellett álláspontja szerint a libákat nem szabad vakcinázni és tépni sem.

(személy 5.neve), korábbi nevelő akként nyilatkozott, hogy már előnevelés során kiugróan magas volt az elhullási arány, aminek oka a kelésgyengeségen túl az ún. coli vagy egyéb fertőzés lehetett.

(személy 6.neve) tanú a perbeli időszakban 4-5 alkalommal járt kint a telepen, ekkor az alperes arra hivatkozott, hogy ideje lenne a libákat elszállítani, mert lejárt a tartási idő.

Az elsőfokú bíróság **(személy 7.neve)** igazságügyi árszakértő szakvéleményét a felperest ért kár tételeit, összegszerűségét illetően teljes mértékben elfogadta, kompetencia hiányában azonban a mezőgazdasági, illetőleg az állatorvos-szakértői kérdésekben adott nyilatkozatokat az ítélet meghozatala során nem vette figyelembe.

Az állomány egészségügyi státusza vonatkozásában készült **(személy 8.neve)** féle igazságügyi szakértői véleményt annak kiegészítésével együtt az elsőfokú bíróság elfogadta. A szakértő leírta, hogy a korábbi nevelőnél kelésgyengeséget, fejletlenséget és ún. e.coli fertőzést állapítottak meg. Az előnevelőnél az állatok több mint 20 %-a elhullott, az áthelyezést követően az alperesnél fonálféreg fertőzést állapítottak meg, amely feltehetően még az áthelyezés előtt alakult ki. Az alperes a fertőzöttség megállapítása után az ajánlott gyógyszeres kezelést elvégezte. Az áthelyezést követően az alperesnél lépett fel a Riemerella (Pasteurella) anatipestifer fertőzés, valamint a sertésorbánc baktériummal történt fertőzés, ezek kialakulását követően a termelő azonnal az állatorvosi utasításnak megfelelő gyógyszeres antibiotikus kezelést alkalmazott. A második tépést követően lépett fel az állatoknál a heveny baromfikolera, amellyel kapcsolatban a szakvélemény hangsúlyozta, hogy az alperes részéről az első alkalomra tervezett vakcinázás elhalasztása elfogadható volt, mert az oltásra kijelölt időpontban a napi elhullás tíz darab körül mozgott. Ugyancsak joggal zárkózott el az alperes a 2004. július 4-én felvett jegyzőkönyv szerint a baromfikolera elleni vakcinázástól, mert fonálféreg fertőzöttséget állapítottak meg az állatoknál. A szakértői vélemény szerint az állatállomány az áttelepítéskor szórt volt és ez végigkísérte az egész tartásukat. Hangsúlyozta, hogy az előnevelési időszak alatt a kolera elleni immunizálás, mint megelőzés akkor lett volna szükséges, ha eleve legelői továbbtartásra és tépésre helyezik ki az állatokat.

(személy 2.neve) igazságügyi szakértő szakvéleménye szerint az áthelyezést megelőzően történt alperesi megtekintés nem volt elegendő az állatállomány minősítésére. Az állatállomány 0,25 kg/liba/nap szemes takarmánnyal és 0,6 kg/liba/nap zöldtakarmánnyal történő ellátása az állatok takarmányszükségletét kielégítette, azaz a takarmányozás hiányával nem hozható összefüggésbe az állatállomány lesóványodása. Az alperes megfelelő nevelési körülményeket biztosított az állatoknak, és értesítette a felperest arról, hogy az állatállomány gyógyszeres és vitaminos kezelését nem tudja ellátni.

Gf.I.30.010/2011/3.szám

Az előbbiek rögzítését követően az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a szerződés pontos tartalma írásbeliség hiányában nem volt megállapítható. A becsatolt szakértői vélemények az elhullás okaként elsősorban az alperes nevelése során kialakult

és hozott betegségeket végső soron a kolera megbetegedést jelölték meg, nem a takarmányozás hiányára vezették vissza az állatállomány pusztulását; ennek folytán irreleváns volt az a tény, hogy az alperes rendelkezhetett-e a szükséges takarmánymennyiséggel az állatok etetéséhez. A perbeli adatok alapján nem látta igazolhatónak, hogy az alperes a jó gazda gondosságával történő tartás szabályait megszegve az állatokat nem megfelelően takarmányozta. Nem igazolható az sem, hogy az alperes kötelezettsége lett volna a baromfikolera megbetegedés megelőzéséhez szükséges vakcinázás. Bizonyítást nyert, hogy az állatállomány az alpereshez történő áthelyezéskor gyenge és szórt volt, amely végigkísérte az alperesi tartást. Az alperes ugyanakkor kétséget kizáróan nem tudta igazolni azt a körülményt, hogy a nála megjelent betegségek közül a sertésorbánc megbetegedés tőle független, elháríthatatlan ok következménye lenne. Tekintettel arra, hogy az állatállomány részbeni elhullásának, gyenge fejlődésének a kialakult és megjelent betegségek voltak a főbb okai, ezért az elsőfokú bíróság az alperes felelősségét mintegy 25 %-ban látta megállapíthatónak.

(személy 7.neve) árszakértő szakvéleményében levezetett számításra figyelemmel elfogadta, hogy a felperesnek 7.515.670,- Ft összegű kára keletkezett, és a megállapított termelői közrehatásra figyelemmel az alperest 1.878.917,- Ft megfizetésére kötelezte.

Az alperes viszontkeresetét is megalapozottnak találta, mivel a felperes nem tudta sikeresen cáfolni azt az alperesi állítást, hogy a megállapodás alapján ún. bérnevelési díjra tarthatott igényt. Az alperes által optimális nevelés esetén elérhető bevétel összege vonatkozásában **(személy 2.neve)** igazságügyi szakértő szakvéleményben foglalt levezetést fogadta el, ezért a viszontkeresettel egyező összegben marasztalta a felperest.

Az ítélettel szemben mindkét fél fellebbezéssel élt. A felperes kérte az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását, az alperesi marasztalás összegének további 5.636.753,- Ft-tal történő felemelését és a viszontkereset elutasítását. Álláspontja szerint az eljárásban becsatolt, más nevelőkkel 2004-ben végzett bérnevelési elszámolások bizonyítják, hogy a termelők milyen feltételek mellett végezték a bérnevelést. A többi termelőhöz hasonlóan az alperesnél is a megállapodás értelmében terhelésként jelentkezett az előnevelt liba értéke, a takarmány, a fuvardíj, az elszállítás-, valamint a gyógyszer költsége és egyéb költségek. Az alperes esetében az elszámolás egyenlege negatív előjelű lett, mivel az alperes felróható magatartása miatt a kényszerelvágás folytán csak csekély bevételhez jutott. Tévesnek minősítette az elsőfokú bíróság azon megállapítását, hogy a kényszerhelyzet miatt más termelőkkel kötött szerződések a perbeli esetben nem relevánsak. Kiemelte, hogy a perbeli kihelyezés során kényszerhelyzet nem volt, csupán a 2004. évi nyári hőség miatt ütemezték át a nevelést. A libákat tömésre nem tudta kihelyezni, emiatt döntött amellett, hogy háromszori tépőre helyezi ki az állományt az alpereshez, meghosszabbítva ezáltal a nevelés idejét 24 hétre, majd a 24. élethét körül lehetett volna az állatállományt tömésre átadni. Az alperes oldalán

- 6 -

sem állt fenn kényszerhelyzet. Tény, hogy többször megtekintette az állatállományt kihelyezés előtt, így lehetősége lett volna arra, hogy ne kössön szerződést. A kolera elleni vakcinázás kapcsán megismételte azon álláspontját, hogy a vakcinázás az alperes kötelezettsége lett volna, amit **(személy 3.neve)** kifejezetten javasolt is. Mivel az állatok betegsége az alperes miatt alakult ki, az a tény, hogy emiatt a beteg állatok vakcinázása nem volt lehetséges, az alperesnek volt felróható.

Arra nem volt figyelemmel az elsőfokú bíróság, hogy a kihelyezett libák átlagsúlyuk alapján megfelelőek voltak a tartási, nevelési célra, megfelelő vakcinázással a tömeges veszteség elkerülhető lett volna. Az állatorvos-szakértő szerint a baromfikolera egyértelműen a helyszínen alakult ki, csakúgy, mint a sertésorbánc, a Riemerella valamint a CRD mikoplamosis. Csupán a fonalféreg fertőzés kapcsán volt bizonytalan, ugyanakkor a lappangási idő vizsgálata miatt itt sem jelenthető ki, hogy hozott betegségről lenne szó. Mindezek alapján megállapítható, hogy az alperes nem megfelelően tartotta az állatokat, így neki felróhatóan az állatállománynál többféle betegség alakult ki, végül a kolera olyan mértékű elhullást okozott, hogy kényszervágásra kellett leadni az állományt. Az ok-okozati láncolatot nézve, ha megfelelőek lettek volna a telepi körülmények, nem betegszik meg az állatállomány, a vakcinázás végrehajtható, így szükségtelen lett volna a kényszervágás kolera miatt. A bizonyítékok helyes mérlegelésével tehát megállapítható, hogy a bérnevelés során keletkezett kárért az alperes teljes mértékben felelős.

A viszontkereset kapcsán kiemelte, hogy a szakvélemény nem helytálló, az elvárható jövetelemből a szakértő nem helyezte levonásba a nevelési díjból levonandó terheléseket. A szakértői számítás valójában csak egy elméleti összeg, az valós tartozásként nem vehető figyelembe. Az alperes azért nem érvényesítheti ezt az összeget, mivel pont az ő felróható és gondatlan magatartása miatt került sor kényszervágásra és lett mínuszos a tevékenységének eredménye. Hangsúlyozta, a vállalkozási típusú termékértékesítési szerződések esetén a vállalkozói díj meghatározható úgy is, hogy a termelő a leadott állatok felvásárlási ára és a megrendelő költségei közötti különbözetre tarthat igényt munkája fejében. A perbeli esetben is a felek megállapodása ez volt, azonban az alperesi kártételek folytán nem maradt olyan összeg, amely díjként az alperesnek kifizethető lenne.

Az alperes fellebbezése az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatására és a felperes keresetének teljes elutasítására irányult. Elfogadta az elsőfokú bíróság azon megállapítását, hogy a szerződés tartalma írásbeliség hiányában nem volt megállapítható. Továbbra is arra hivatkozott, a felperes nem tudta bizonyítani azon állítását, hogy vele háromszori tépésben állapodtak meg. Az állatállomány június 20-21-i tépésére figyelemmel a felperes 2004. július 18-án, de legkésőbb július 26-án már késedelembe esett az állatok elszállítását illetően. Ettől az időponttól kezdve a Ptk. 196. §-a szerinti felelős őrzői pozícióba került, amikor is a felperes költségére és veszélyére volt köteles gondoskodni az állatállományról annak átvételéig.

A Riemerella, a sertésorbánc, valamint a heveny baromfikolera a felelős őrzés időszaka alatt következett be, amikor a kárveszély a tulajdonos felperest terhelte. A sertésorbánc kapcsán egyébként az állatorvos-szakértői vélemény nem állapította meg, hogy a betegség az ő tevékenységére vezethető vissza. A felperes nem bizonyította, hogy a telepen a perbeli állatállományt megelőzően sertéseket tartott

Gf.I.30.010/2011/3.szám

volna, vagy híg sertésrágyával locsolta a földterületet. A felperes semmilyen tartástechnológiát nem írt elő, így a zárt tartást sem, amire egyébként a telep tudottan alkalmatlan volt. A baktériumok, kórokozók a vadonélő, vándorló madarak stb. útján is kapcsolatba kerülhettek az állatállománnyal. Az állatorvos-szakértő külön is nyomatékosította, hogy az elhullás az egyébként is beteg, visszamaradott már napos kortól kezdve terhelt I. osztályúnak nem minősíthető, az állatállomány mintegy 25 %-át

kitevő kissúlyú egyedek közül került ki. Utalt a szakértői vélemény azon megállapítására, hogy a felperestől elvárható lett volna a betegség észlelése után az állatállomány levágása. Ennek hiányában a csökkent immunállapotú, visszamaradt, betegséggel terhelt állomány folyamatosan fertőzte és betegítette a nagyobb vitalitású egyedeket is. Álláspontja szerint a kirendelt állatorvos-szakértő nem tett semmilyen százalékos megállapítást a nevelési tevékenységére visszavezethetően az állatállomány elhullása vonatkozásában. Kifogásolta, hogy bár az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása szerint az ítélet meghozatalakor kirekesztette a bizonyítékok köréből **(személy 7.neve)** igazságügyi szakértő megállapításai közül a mezőgazdasági szakértői kompetenciába tartozó nyilatkozatokat, ennek ellenére ténylegesen az általa megállapított százalékos mértéket róta a terhére. Megjegyezte továbbá, hogy az állatorvos-szakértő a sertésorbánc vonatkozásában sem marasztalta el őt az állatok elhullása miatt. Utalt arra, hogy az elsőfokú ítélet megállapításától eltérően vitatta **(személy 7.neve)** árszakértő szakvéleményének a kárösszeg számítási módjára vonatkozó részét, valamennyi beadványában a szakértői vélemény bizonyítékok köréből történő teljes kirekesztését kérte.

Támadta az ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezését is.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet felperesi keresetet elutasító rendelkezéseinek helybenhagyására irányult.

A fellebbezések **alaptalanok**.

A szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre. A szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésben való megállapodása szükséges (Ptk. 205. § (1) és (2) bekezdés). Egyezően nyilatkoztak a felek a perben arra nézve, hogy szándékuk 2004. júniusában a Ptk. 417. § (2) bekezdése szerinti vállalkozási típusú mezőgazdasági termékértékesítési szerződés kötésére irányult, szerződéses tárgyalásokat ilyen típusú szerződés kötése érdekében folytattak.

A felperes keresetét arra alapította, hogy a szóbeli nyilatkozatok eredményeként a felek között létrejött az ún. bérnevelési szerződés, ennél fogva a szerződés keretében általa termelési előlegként nyújtott szolgáltatásai ellenértékére igényt tarthat, levonva ebből az alperesi teljesítés szerződésben meghatározott ellenértékét. Miután az alperes vitassa a megállapodás tartalmát, következésképpen a szerződés létrejöttét is, a felek közötti elszámolás előkérdéseként elsőként ebben a kérdésben kellett a bíróságnak állást foglalni. A felperes állítása szerint átlagos körülmények között, az eddigi szerződési gyakorlatának megfelelő tartalommal jött létre a perbeli szerződés. A megállapodás során a bérnevelési díjat úgy határozták meg, hogy az a kapott termelési előleg (kihelyezett előnevelt libák, takarmány, gyógyszer, stb.), valamint a háromszori tépés után leadott állatok értéke közötti különbözet.

- 8 -

Amennyiben az elszámolás eredményeként termelői tartozás mutatkozik, az alperes ennek megfizetésére vállalt kötelezettséget. A 8/F/2. alatt csatolt elszámolás a kétszeri tépést követő kényszervágás eredménye ismeretében 7.515.670,- Ft termelői tartozást mutat.

Ezzel szemben az alperes következetesen arra hivatkozott, a felperes azzal kereste meg, problémája van a perbeli állománnyal és arra kérte, hogy „kármentési céllal” fogadja az állatokat. Abban állapodtak meg, történjen meg a tépés, és ezt követően 4 hét múlva

elszállítja a kihelyező a libákat. A felperes vállalta, hogy intézi az állatok vakcinázását, a táp és gyógyszer biztosítását, a bérnevelési díj pedig olyan összeg lesz, amivel a termelő „nem fog rosszul járni” (3. számú ellenkérelem, 5. számú jegyzőkönyv 4. oldal, 8. számú jegyzőkönyv 4. oldal).

(személy 9.neve) tanú alátámasztotta az alperes azon állítását, hogy a perbeli „rendkívüli eset volt”; problémát jelentett a felperes számára, hogy a „bértömők... nem vállalták a libákat”, ezért valamilyen gyors megoldást kellett találni. Azt a tényt, hogy a perbeli állomány alpereshez történő kihelyezése nem volt szokványos, **(személy 3.neve)** (11. számú jegyzőkönyv 14. oldal), **(személy 4.neve)** (16. számú jegyzőkönyv 3-7. oldal), valamint **(személy 5.neve)** (43. számú jegyzőkönyv 9. oldal) tanú is megerősítette. **(személy 9.neve)** abban a kérdésben, hogy meddig kellett az alperesnek a libákat tartania, ellentmondásos nyilatkozatot tett. Egyrészt kifejtette: „kerestük azt a lehetőséget, hogy egy tépéssel későbbi időpontra kitolható legyen a perbeli libák tömésbe foghatósága”, ennek ellenére arra hivatkozott, tudomása szerint a felperes az alperessel háromszori tépésben állapodott meg.

A vállalkozási szerződés létrejöttéhez elengedhetetlenül szükséges, hogy a felek pontosan meghatározzák a vállalkozói szolgáltatást és a vállalkozót megillető díjat. Az ellenőrzési jegyzőkönyvek adatai azt az alperesi álláspontot erősítik, hogy a felek a vállalkozói szolgáltatást sem határozták meg. A 2004. július 19-én kelt jegyzőkönyvben a termelő úgy nyilatkozott, a kolera elleni oltást „nem vállalja”, 2004. július 27-én pedig kijelentette, hogy „nincs pénze” a gyógyszerhez. Bár az ilyen típusú szerződések esetében a tartási költségeket a vállalkozó előlegezi, a felperes takarmányt, gyógyszert és állatorvosi ellenőrzést is biztosított, nem hívta fel az alperest arra, hogy ezzel kapcsolatos szerződéses kötelezettségeit teljesítse.

A vállalkozói díjban való megállapodás létrejötte sem bizonyított. A felperes 2004. évben más termelőkkel is csak szóban kötött szerződést, a vállalkozói díj tekintetében ezt a szerződési tartalmat tekintette a jelen esetre is irányadónak. Az alperes tagadta, hogy a felperessel a díjban megállapodtak. A felek ellentmondásos nyilatkozatai, az összes peradat értékelése alapján helytálló az elsőfokú bíróság álláspontja, a felek közötti szerződés pontos tartalma írásba foglalás hiányában nem volt megállapítható (8. oldal 3. bekezdés). Következésképpen a felperes annak a szerződésnek a létrejöttét, amelyre az elszámolási igényét alapította, a Pp. 164. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettsége ellenére nem tudta bizonyítani.

A szerződés létrejöttének hiánya azzal jár, hogy a felek közötti elszámolásnál a jogalap nélküli birtoklás, illetve a jogalap nélküli gazdagodás szabályai az irányadók (BH 2005/1/21. számú jogeset). Az alperes az általa jogalap nélkül birtokban tartott állatokat már kiadta a felperesnek, a termelői szolgáltatás ellenértékének megtérítésére a tulajdonos a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint köteles.

Gf.I.30.010/2011/3.szám

Az alperes maga is arra hivatkozott a per során, hogy felelős őrzőként járt el, ez a perbeli esetben azt jelentette, köteles volt az állatokat a jó gazda gondosságával ellátni. Ebben a kérdésben **(személy 8.neve)** állatorvos-szakértő és **(személy 2.neve)** mezőgazdasági szakértő véleménye volt az irányadó. Az állatorvos-szakértői vélemény szerint az alperes átlagos telepen tartotta az állatokat. A termelő anyagi helyzete nem tette lehetővé számára

a tartás teljes finanszírozását, amit az ellenőrzési jegyzőkönyvek is igazolnak. A fellépő nehézségekről az alperes folyamatosan, megfelelően tájékoztatta a felperest és kérte annak intézkedését.

A felperes az összes nehézséggel tisztában volt, ennek ellenére az első tépés után ott tartotta az állatokat a termelőnél, amivel magára vállalt minden kockázatot.

Az állatorvos-szakértő véleménye szerint a termelő minden tőle telhetőt megtett az állatok nevelése során, felróható mulasztást az alperes oldalán nem állapított meg. **(személy 2.neve)** szakértő véleménye szerint sem állapítható meg „az alperes által biztosított nevelési körülmények hiányosságából bekövetkezett kár” (113. számú szakvélemény 7. oldal).

(személy 8.neve) a kolera elleni vakcinázás hiánya kapcsán úgy foglalt állást, hogy az nem róható fel az alperesnek (65. számú szakvélemény 25. oldal), az orbánc kapcsán sem állapított meg az alperes terhére felróható mulasztást. Az elsőfokú bíróság **(személy 7.neve)** szakvéleményében tett megállapításra (42. sorszám, 24. oldal második bekezdés) hivatkozással az alperesnek róta fel a sertésorbánc kialakulását, és erre hivatkozással alkalmazott kármegosztást a felek között. Valójában a szakértő kijelentésén túl más adat, okirat, tanúvallomás ezt nem erősítette meg, így a mezőgazdasági árszakértő állategészségügyi kérdésben adott - ezért nem kompetens - szakvéleményét az ítélőtábla nem fogadta el.

A Ptk. 339. § (1) bekezdésében foglaltak szerinti alperesi kárfelelősséget a felperes a perben bizonyítani nem tudott, nem bizonyított ugyanis az alperes jogellenes magatartása, következésképpen a felperes kártérítési igénnyel nem élhet. Szerződés hiányában nem volt alapja annak, hogy az elsőfokú bíróság a szerződéses elszámolás eredményeként mutatkozó felperesi követelést olyan kárként kezelje, amelynek megtérítésére - akár csak részben - az alperes lenne köteles.

A jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint az alperes igényt tarthat a tartás során felmerült összes költsége megtérítésére. A javára kell elszámolni a nevelés, gondozás, ápolás díját, a saját takarmány, az általa beszerzett gyógyszerek értékét, a felhasznált energia árát, stb.

Az alperes a tartási, nevelési költségek címén a 79. számú jegyzőkönyvben viszontkeresetében 500.000,- Ft megfizetésére kérte kötelezni a felperest, nem részletezte azonban, hogy ez az összeg milyen tételekből áll. A **(személy 2.neve)** által készített szakértői vélemény az alperes által elérhető árbevétel összegét határozta meg 70 kg/db ráhízalt súllyal 370,- Ft/kg egységár alapulvételével 1.109.606,- Ft-ban, a költségek tételes felmérése nem történt meg.

Miként ezt a felek a szóbeli tárgyalások során rögzítették, az alperes a tépésből származó árbevétellel szabadon rendelkezett, ez az összeg a tartási költségek fedezete volt.

(személy 2.neve) szakértő alperesi közlésre utalva rögzítette, hogy a perbeli libák kétszeri tépéséből mintegy 2.000.000,- Ft árbevétel származott, ezt a másodfokú eljárásban az alperes megerősítette azzal, hogy a bevétellel szemben a tépés szervezésével, lebonyolításával, a toll értékesítésével kapcsolatban mintegy

- 10 -

600.000,- Ft költsége keletkezett. A toll értékesítéséből származó bevételt és a per egyéb adatait értékelve megállapítható, hogy ez az árbevétel fedezte a termelő minden költségét, így a viszontkeresetben hivatkozott felperesi jogalap nélküli gazdagodás nem bizonyított. Alátámasztja ezt a következtetést az alperes ráutaló magatartása is, nevezetesen az a körülmény, hogy az állatok elszállítását követő öt éven belül a felperessel szemben ilyen címen semmiféle igénnyel nem élt.

A kifejtettek folytán az ítéltábla az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, a felperes keresetét és a viszontkeresetet is teljes egészében elutasította. A túlnyomó részben pernyertes alperest elsőfokú perköltség viselésére kötelező rendelkezést mellőzte és a felperest a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes javára az ügyvédi munkadíjjal megegyező perköltség megfizetésére.

A felperest le nem rótt elsőfokú eljárási illeték viselésére kötelező rendelkezést mellőzte és az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 74. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján megállapította, hogy az alperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt viszontkereseti eljárási illeték az állam terhén marad. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú eljárás során a felperes nagyobb arányban bizonyult pervesztesnek, erre figyelemmel a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes másodfokú eljárási költségének megfizetésére, az ügyvédi munkadíj mértékét az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése alapján állapította meg.

Megalapozott volt alperesnek a marasztalása mellőzése érdekében előterjesztett fellebbezése, ezért az erre eső le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megfizetésére a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése, valamint 15. § (1) és (3) bekezdése alapján a felperes köteles.

Szeged, 2011. március hó 11. napján

Dr. Mányoki Zsolt sk.
a tanács elnöke

Dr. Hámori Attila sk.
előadó bíró

Dr. Kiss Gabriella sk.
táblabíró